

РЕЦЕНЗИЯ

от: проф. д-р ик.н. Лилия Вълчева Каракашева, ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ „ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР“

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност **доцент** по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Световно стопанство и МИО (международен бизнес – глобални вериги за доставки)“ в УНСС

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „МИО и бизнес“ при факултет „Международна икономика и политика“ на УНСС съгласно Решение на АС № 5/12.07.2017г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 2236/24.10.2017 на Зам-ректора по НИД на УНСС.

2. Информация за кандидата в конкурса

Документи за участие в конкурса за „доцент“ към катедра „МИО и бизнес“ е подал един кандидат – гл.ас. д-р Доброслав Емилов Моллов, завършил висше образование по специалност „Международни икономически отношения“ в УНСС. До 2008 г. трудовата му дейност е свързана основно с фирмата Латона България АД и Латона Бизнес Консултинг и е посветена на маркетинг и анализ на компютърни данни. От 2008 г. и до днес работи в УНСС последователно като асистент, старши и главен асистент към катедра МИО и бизнес. Защищава магистърска степен по МИО и докторат на тема „Управление на знанието в международните компании: теория, практика и перспективи“. Заслужава внимание и фактът, че по време на работата си като член на катедра „МИО и бизнес“ взема активно участие в работата на екипи за осъществяване на научноизследователски проекти, свързани с темата на

докторската му дисертация и публикациите, представени по конкурса за доцент.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Съгласно установените изисквания спрямо кандидатите по конкурси за заемане на академични длъжности те трябва да отговарят на определени количествени и качествени параметри. Внимателното запознаване със съдържанието на картите за количествени и качествени изисквания за конкретния кандидат – Доброслав Моллов, показва необходимото съответствие по определените показатели и надхвърляне на изискуемия минимум. Количествените показатели, които позволяват точни отговори без да навлизаме в подробности по отделните показатели, доказват превишаване на изискуемия краен минимум – общо 458,36 точки при минимален праг от 300. Качествените изисквания, макар и оценени не в цифри, разкриват готовност на кандидата за успешен конкурс за академичната длъжност „доцент”. Прави впечатление доброто формулиране на самооценките – без излишно надценяване, но те са представени конкретно, детайлно и прецизно от кандидата по конкурса. Това се потвърждава и от констатацията в протокол 2/16.05.2017 г. на Съвета по хабилитация при УНСС: *кандидатурата на гл.ас. д-р Доброслав Емилов Моллов за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент” в УНСС по професионално направление 3.8 „Икономика” , научна специалност 05.02.10 Световно стопанство и МИО („Международен бизнес – глобални вериги за доставки)” от катедра „МИО и бизнес”, факултет „Международна икономика и политика”, съответства на количествените и качествените изисквания, приети от АС.*

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

В качеството си на преподавател – асистент и главен асистент към катедра „МИО и бизнес”, Д.Моллов има необходимата учебна натовареност съобразно изискванията на УНСС. Основни тематични направления на преподавателската дейност на Д. Моллов са: „Европейски мениджмънт”, „Международни бизнес операции – първа и втора част”, „Технология на

външнотърговските сделки”, „Маркетингови проучвания”, „Моделиране в маркетинга”, спецкурсове по „Управление на маркетинга”, „Глобално управление на веригите на доставки”, „международен бизнес – регионални практики”. Последната дисциплина Д.Моллов осигурява и на английски език.

Посочените учебни дисциплини показват ясна картина на целенасочено развитие на преподавателската дейност на кандидата в направлението по конкурса – „Международен бизнес – глобални вериги за доставка”. Трудовият стаж на Д.Моллов в УНСС, в комбинация с учебно-преподавателската дейност, говори за целенасочена подготовка за заемане на академична длъжност „доцент”.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

За участие в конкурса за доцент Доброслав Емилов Моллов е представил общо 20 публикации, от които: 1 монография в две издания, 3 монографии в съавторство с ясно разграничение на участието на Д.Моллов, 1 учебник, 4 статии, от които една е в съавторство, 8 доклади със самостоятелен характер за научни конференции в България и зад граница, 3 доклада в съавторство и 2 участия в научноизследователски проекти в съавторство. Анализът на представените трудове позволява следните основни изводи:

- цялостната документация, в т.ч. публикациите за участие в конкурса, е обработена и представена прецизно и изчерпателно, съгласно изискванията за участие в конкурси за академични длъжности и научни звания;
- констатира се ясно обоснована тематична насоченост на научноизследователската дейност на Д.Моллов – международен бизнес в конкретен аспект – международни вериги за доставки и международен обмен на знания;
- заслуга на автора на публикациите е ясно изявената последователност на тематичната насоченост на трудовете, представени за участие в конкурса и тясна връзка с третираните въпроси в преподавателската дейност. Това следва да бъде оценено като положителен резултат и по отношение на информационното осигуряване на учебния процес по преподаваните от Д.Моллов учебни дисциплини;

- положително следва да бъде оценена и активната дейност на Д.Моллов под формата на участие в научни форуми и изследователски проекти, вкл. и като способност за работа в екип.

6.Оценка на научните и научно-приложни приноси

Представените трудове на кандидата по конкурса както и резултатите от цялостната му изследователска и преподавателска дейност позволяват да бъдат изведени редица положителни резултати в т.ч.научни и научно-приложни приноси, между които ще приведем следните:

- В монографията, учебника и някои от участията в изследователски проекти и публикувани статии много добре са разгледани: същността на международните вериги за доставка; спецификата на стратегическото управление на дейността на веригите; развитието на отношенията между участващите в международните вериги за доставка, особено мястото на МСП в съвременните международни вериги за доставки и др. Това е направено сравнително детайлно, добре обосновано като структура и логика и в контекста на нашето съвремие.
- Особено внимание и като илюстрация на основни положителни аспекти на резултатите от изследванията на автора заслужават:
 - обоснованата връзка между избора на стратегия за управление на веригата за доставки и конкурентоспособността на дадената компания участник, или водеща веригата (т. 2.6. на монографията) Познатите управленски фирмени стратегии на лидерство в разходите, на диференциацията и на фокусирането са разгледани в контекста на създаването и функционирането на международна верига за доставки и произлизащата от тук възможност за повишаване на конкурентоспособността;
 - на основата на ползвана богата литература кандидатът по конкурса е постигнал добре ситезирано представяне на видовете вътрешни и външни рискове, свързани със създаването и най-вече с дейността на една международна верига за доставки (т.2.9.). Постижението тук е свързано с направената връзка между възможните рискове и непредвидимата и несигурна международна бизнес среда, обуславяна от нарастващото напрежение в света, респ. в отделни региони, както и

колебанията в действията на международните организации с отношение към международния бизнес;

- внимание заслужава и анализът на участието на МСП в международните вериги за доставки – един изключително актуален и важен въпрос и за българската икономика. (раздел 3.4.). Сътрудничеството, както авторът на монографията го нарича, между малките и големи компании в границите на международна верига за доставки, е представено в светлината на сравнителен анализ на предимствата и рисковете за едните и другите, както и на основата на оценката на факторите, обуславящи избор за участие от страна на самите МСП. В този смисъл тук можем да открием и практико-приложен ефект на резултатите от направените изследвания;
- един специфичен успех на изследователската дейност на кандидата по конкурса е де факто изведената от него аналогия между международна верига за доставки в сферата на материалното производство и подобна верига за развитие и обмен на знания. Това той постига преди всичко с участието си в проект на тема „Мрежите за обмен на знания и опит – фактор за конкурентоспособност на обучението по МИО” в съавторство с проф. д-р ик.н. Б.Боева и доц. Д.Дънешка, в научните доклади под номера 10, 14 и 17 от списъка на публикациите. Безспорно, успешното представяне на тази проблематика е естествено продължение на работата му върху дисертацията за получаване на научната и образователна степен доктор;
- определен положителен резултат с приносен характер е постигнатото, преди всичко в монографията и представените три статии, задълбочено проучване на наличната информация на наши и чужди автори по третираната проблематика и предложеният критичен поглед на ползваните постановки със собствени за автора изводи и съображения, формулирани твърде конкретно, синтезирано и убедително;
- ориентацията на кандидата по конкурса към въпросните аспекти на международния бизнес, при сравнително по-слабото им изследване в българската специализирана литература, е справедливо да окажем като заслуга на Д.Моллов за обогатяването и задълбочаването на резултатите от изследванията и информационното осигуряване на тези съществени въпроси за българската външноикономическа практика.

Справедливо е да отбележим и влиянието на ръководителя на изследвателските проекти и доклади с участието на Д.Моллов – проф. Б.Боева за тази ориентация на кандидата по конкурса.

- Като имаме предвид целта на конкурса – избор на доцент по международен бизнес, задължително следва да оценим положително и преподавателската работа на Д.Моллов. Имам собствен опит от взаимна работа с Д.Моллов, който водеше семинарни занятия по МБО- първа и втора част, както и достатъчно положителни отзиви от колеги и студенти за сериозното му и компетентно осигуряване на преподавателските му задължения в споменатите вече учебни дисциплини.

7.Критични бележки и препоръки

Приведените в настоящата рецензия бележки носят преди всичко препоръчителен характер и традиционно отразяват по-скоро как рецензентът вижда нещата и би ги направил. Разбира се, че кандидатът по конкурса може да изрази и защити собствено мнение по бележките.

- Убедена съм, че авторът на представената монография „Глобални вериги за доставки” има възможност и в перспектива ще се замисли и продължи изследванията по отношение на своеобразното „неравенство” между участниците в съвременните международни вериги за доставки. Тук не става дума за познатото неравенство между бедни и богати в условията на глобалния финансов капитализъм, а за неравенство, или неравносложно участие, вкл. в ползите от участие в международните вериги за доставки глобални компании и МСП.
- В светлината на подобна теза идва и втората бележка, която следва да се оценява в многопланов аспект: български МСП, безспорно и по-големи, но несравними с крупните международни компании, участват в международни вериги за доставки, което не е обект на анализ в представените трудове. По тази причина отсъства и по-значимия прочит на позицията на тези български МСП в международни вериги на доставки – какви са плюсовете и минусите, днес и най-вече в перспектива.
- Още един въпрос заслужава внимание – в следващи изследвания във въпросната проблематика авторът би могъл да обърне внимание и на конкретния въпрос за формите чрез които се осъществява участие в международните вериги на доставки – кое обуславя техния избор,

наблюдава ли се еволюция в тази насока, има ли характерни особености в това отношение на българското участие и др. По този път той ще реши още един важен въпрос на представянето си на конкурса – подзаглавието Международен бизнес неизбежно е свързано с поглед и анализ на богатия спектър на международните бизнес операции;

- Един специфичен аспект на трудовете на Д.Моллов – международен обмен на знания по логиката на възникването и развитието на международна верига на доставки, провокира и необходимостта от критичен поглед към българската наука и образование. Предполагам, че авторът на съответните публикации по този въпрос ще се съгласи с извода за пълното отсъствие на верижен характер на създаване и развитие на знания и умения у нас по различни причини. Например, внимание заслужава негативният ефект на институционализацията в образованието у нас – 52 университета, без ефективна връзка между тях, както и други фактори.

Заклучение

Посочените положителни резултати от представените трудове за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” и цялостната дейност на гл.ас. д-р Доброслав Моллов дават достатъчно основание за доказана положителна оценка на научния потенциал и възможности за изследователска и преподавателска дейност на кандидата по конкурса. Д.Моллов покрива в необходимата степен изискванията за заемането на тази длъжност съгласно ЗРАСРБ и правилника за неговото приложение в УНСС. Това ми позволява убедено да гласувам положително за присъждане на гл.ас. д-р Доброслав Емилов Моллов на академичната длъжност „доцент” по професионално направление 3.8.Икономика, научна специалност „Световно стопанство и МИО (международен бизнес – глобални вериги за доставки)” към катедра „МИО и бизнес” на факултет „Международна икономика и политика” на УНСС.

София, 20.11.2017 г.

Рецензент:

Проф.д-р ик.н. Л.Каракашева

